

СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

Маренич Тетяна

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та аудиту

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Україна – надзвичайно освічена країна: ми посідаємо четверте місце в світі за кількістю громадян із вищою освітою. Однак за якістю підготовки персоналу в компаніях та організаціях ми 94-ті, а дипломи припадають пиллом у 80% громадян. Роботодавці скаржаться, що навіть магістри виявляються не готовими до роботи, а тому студентів доводиться перенавчати [1].

Процеси глобалізації та інтеграції, активне впровадження нових технологій на основі інформатизації й автоматизації, динаміка розвитку суспільства, сучасні внутрішні та зовнішні виклики ставлять перед вищою освітою якісно нові завдання. Традиційні форми і методи навчання, які передбачають тільки передачу знань і не завжди формують професійні вміння і навички у майбутніх фахівців, не забезпечують у повному обсязі формування необхідних компетентностей випускників закладів вищої освіти. Застосування активних методів навчання веде до активізації пізнавальної діяльності студентів, підвищення мотивації й емоційності навчання, формування професійних умінь та навичок. Поліпшенню якості освіти та зменшенню розриву між теоретичною та практичною підготовкою фахівців сприяє виробнича практика студентів, яка відбувається, як правило, на передових підприємствах. Тому тісна співпраця з роботодавцями та іншими зацікавленими групами впливу, коригування спільних зусиль щодо підготовки здобувачів вищої освіти на сьогодні є важливим напрямком роботи кожного ЗВО. Ефективна взаємодія з різними стейкхолдерами дасть можливість підготувати таких фахівців, які володіють відповідними теоретичними знаннями та практичними навичками, адаптовані до вимог ринку праці, до роботи в команді та мають лідерські якості.

До стейкхолдерів у широкому розумінні відносять зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності закладу вищої освіти, тобто певною мірою залежать від нього або можуть впливати на його діяльність. Стейкхолдерами є: держава; регіональні органи державної влади та органи місцевого самоврядування; дійсні та потенційні роботодавці; випускники освітніх програм, здобувачі вищої освіти; академічна спільнота; школярі, абітурієнти та їх батьки, які знаходяться на стадії вибору ЗВО; різноманітні громадські організації та об'єднання, які безпосередньо не пов'язані із системою освіти, але зацікавлені у соціальному партнерстві тощо. Як свідчить практика, стейкхолдери залучаються до розробки та перегляду освітніх програм; їх запрошують на навчально-методичні семінари, наукові конференції, круглі столи. ЗВО активно анкетують стейкхолдерів, оформляють з ними договірні відносини, що передбачають можливість проведення виробничої та передатестаційної практики студентів на базі підприємств (установ, організацій), подальше працевлаштування випускників. Заклади вищої освіти залучають провідних фахівців установ стейкхолдерів до проведення навчальних занять, захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, розробки навчально-методичного забезпечення дисциплін, передбачених освітніми програмами тощо.

Для всіх учасників освітнього процесу є очевидні переваги від співробітництва. Так, для підприємств – це можливість підготовки кадрів безпосередньо під своє виробництво, виробничі технології та обладнання, максимальна відповідність корпоративним інтересам, економія часу та коштів на пошук, добір фахівців, їх перенавчання та адаптацію до умов конкретного підприємства. До того ж у підприємства з'являється можливість перспективного

планування заміни робочих ресурсів та відбору кращих студентів, оскільки за час навчання можна виявити їх сильні та слабкі сторони. Добре навчені працівники швидко пристосовуються до робочого ритму виробництва, витрачаючи мінімально часу для адаптації, що позитивно відображається на іміджі підприємства та закладу освіти [2]. При цьому роботодавці хотіли б змін до законодавства щодо запровадження певних податкових пільг на відповідні витрати на підготовку фахівців.

Для держави – це можливість реалізувати зміст вищої освіти відповідно до чинного законодавства і державних стандартів та, водночас, зменшити витрати на утримання та укомплектування закладів вищої освіти сучасним технологічним обладнанням тощо [2]. Вигідність якісної освіти для держави полягає у патріотичному вихованні, компетентнісній підготовці громадян, їх толерантності, знятті соціальної напруги, подоланні проблем безробіття тощо.

У свою чергу заклад вищої освіти забезпечує студентів теоретичними знаннями, достатньою професійною орієнтацією та наступним працевлаштуванням. Університет зацікавлений у збереженні та розширенні контингенту студентів, фінансовій незалежності та високому рейтингу. Бізнес може інвестувати в ЗВО кошти на розвиток та оновлення матеріально-технічної бази. Проте, таких компаній, які інвестують в освітні проекти, ще небагато. Також ЗВО залучають до навчальних занять викладачів з інших вітчизняних і закордонних університетів, що поглиблює співпрацю та обмін досвідом.

Студенти набувають міцних знань й стійких професійних прийомів та навичок роботи, самостійності і безболісно адаптуються до дорослого життя, у них з'являється впевненість у завтрашньому дні [2]. Але більшість закладів освіти не приділяють належної уваги розвитку в здобувачів освіти їх «softskills», хоча ці навички впливають на ефективність роботи співробітників [3].

Тому, з метою задоволення потреб національної економіки у сучасних фахівцях необхідно розбудовувати систему ефективних відносин зі стейкхолдерами. Запровадження нових напрямів партнерства і співробітництва зі стейкхолдерами буде сприяти усуненню основних недоліків традиційних форм і методів навчання майбутніх професіоналів, подоланню розриву між теорією і практикою, освітою та виробництвом, поліпшенню якості підготовки висококваліфікованих кадрів з урахуванням вимог роботодавців у нових економічних умовах господарювання. Підвищення якості та конкурентоспроможності вищої освіти суттєво прискорить інтеграцію України у міжнародний освітній простір.

Література.

1. Вчитися на роботі: як працюватиме дуальна освіта в Україні. URL : <https://uain.press/articles/vchytysya-na-roboti-yak-zapratsyuyue-dualna-osvita-v-ukrayini-943921>
2. Андрющенко І. С. Дуальна освіта – інноваційна технологія навчання. Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців для аграрного сектору економіки України: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, 17 жовтня 2019 року, Науково-методичний центр ВФПО. Київ, 2019. С. 39-40. URL: <https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2019/10/tezy-uchasnykiv-konferencziyi.pdf> (дата звернення: 30.04.2021).
3. Колеснікова Олена. Українські роботодавці: партнерство з державою підвищить якість освіти в нових економічних умовах. Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців для аграрного сектору економіки України: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, 17 жовтня 2019 року, Науково-методичний центр ВФПО. Київ, 2019. С. 48-50. URL: <https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2019/10/tezy-uchasnykiv-konferencziyi.pdf> (дата звернення: 30.04.2021).